

NAKAZ ŚWIĘCENIA SZABATU

Czwarte przykazanie Dekalogu mówi: „Pamiętaj [stale] o dniu Szabatu, aby go uświęcić. Sześć dni [powszednich] możesz pracować i wykonywać wszystkie czynności, ale sobota to Szabat dla Boga, twojego Boga. Nie będziesz wykonywał żadnych zakazanych czynności ani ty, ani twój syn, ani twoja córka, ani twój sługa, ani twoja służąca, ani twoje zwierzę, ani konwertyta, który przebywa w twoich bramach. Bo w sześć dni Bóg uczynił niebo i ziemię, morze i wszystko, co w nim jest i odpoczął w siódmym dniu. Dlatego Bóg pobłogosławił dzień Szabatu i uświęcił go” (Wj 20.8-11, „Tora Pardes Lauder”). Jak dziś rozumieć ten nakaz? Czy chrześcijanie powinni zachowywać szabat?

Niestety, współczesne chrześcijaństwo jest podzielone w tej kwestii. Jedni bowiem święcą niedzielę, inni – sobotę, a jeszcze inni uważają, że nie należy święcić żadnego dnia. Ponieważ zaś wszyscy powołują się przy tym na Pismo Święte, sprawdźmy, co właściwie Biblia mówi na ten temat.

Święto z ustanowienia Bożego

Już według czwartego przykazania Dekalogu przytoczonego na wstępie oraz tekstu z Księgi Rodzaju wynika, że szabat jest dniem szczególnym, ponieważ został ustanowiony przez Boga. Czytamy: „A gdy Bóg ukończył w dniu szóstym swe dzieło, nad którym pracował, odpoczął dnia siódmego po całym swym trudzie, jaki podjął. Wtedy Bóg pobłogosławił ów siódmy dzień i uczynił go świętym. W tym dniu bowiem odpoczął po całej swej pracy, którą wykonał stwarzając” (Rdz 2.2-3, Biblia Tysiąclecia).

Zdaniem rabina **Hirscha** słowo „pamiętaj”, rozpoczynające czwarte przykazanie ma „przypominać nam o tym starodawnym pomniku ustanowionym przez Boga wtedy, kiedy po raz pierwszy wyznaczył On człowieka swoim przedstawicielem w świecie, »sługą i stróżem« świata, który właśnie stworzył. **Ustanowił On ten pomnik po to, aby zabezpieczyć uznanie Boga przez człowieka**, ponieważ prowa-

dzący w dół bieg historii ludzkości, który spowodowany był właśnie przez zapomnienie człowieka o Bogu, uczynił koniecznym wybranie Jisraela jako Bożego zwiastuna, kierującego świat z powrotem w górę” („Tora Pardes Lauder”, s. 202).

Dzięki narodowi żydowskiemu wiemy też dokładnie, że dniem siódmym jest sobota (od łacińskiego – *sabbatum*, a hebrajskiego – *szabat*, oznaczającego „skończyć”, „zaniechać”) i ten też dzień – według Dekalogu – został wyróżniony, jak żaden inny dzień tygodnia. Pozostaje jedynie pytanie, czy chrześcijanie również powinni święcić szabat – sobotę?

Jak już zauważyliśmy, zdania na ten temat są podzielone. Za święceniem szabatu przemawia jednak cały szereg argumentów:

- 1) przede wszystkim, to sam Bóg ustanowił i pobłogosławił ten dzień jako święty (ma on m.in. służyć odnowieniu sił fizycznych i duchowych – Rdz 2.2-3);
- 2) jest to „dzień poświęcony Bogu” (Iz 58.13);
- 3) przykazanie o szabacie to jedno z dziesięciu Bożych niezmiennych przykazań (Wj 20.1-17; 31.18; Pwt 4.2);
- 4) „przestrzeganie jego przykazań, to obowiązek każdego człowieka” (Koh 12.13);
- 5) „ktokolwiek zachowa cały zakon, a uchybi w jednym, stanie się winnym wszystkiego. Bo Ten, który powiedział: »Nie cudzołóż«, powiedział też: »Nie zabijaj«; jeżeli więc nie cudzołożysz, ale zabijasz, jesteś przestępcą zakonu” (Jk 2.10-11); „Grzech jest przestępstwem zakonu” (1 J 3.4);
- 6) mamy „powstrzymać swoją nogę od bezczeszczenia szabatu” (Iz 58.13);
- 7) mamy naśladować Jezusa Chrystusa, który nie tylko sam przestrzegał szabatu (Łk 4.16), ale także wskazywał na jego humanitarny wymiar (Mt 12.10-12) i podkreślał, że „szabat jest ustanowiony dla człowieka” (Mk 2.27);

- 8) przemawia za tym również inna wypowiedź Chrystusa: „Módlcie się tylko, aby ucieczka wasza nie wypadła zimą albo w szabat. Wtedy bowiem nastanie wielki ucisk, jakiego nie było od początku świata” (Mt 24.20).
- 9) za przestrzeganiem szabatu przemawia również przykład matki Jezusa – oraz innych bogobojnych Żydówek, apostołów i pierwszych chrześcijan (Łk 23.54-56; Dz 16.13);
- 10) przemawia za tym również prorocza zapowiedź obchodzenia szabatu przez wszystkich odkupionych na „nowej ziemi” (Iz 66.22-23).

Biblia nie więc pozostawia cienia wątpliwości że, dzień ten powinni święcić i chrześcijanie. Wszak to my zostaliśmy „wszczepieni” w „drzewo oliwne” symbolizujące społeczność izraelską, dzięki czemu staliśmy się „współobywatelami świętych i domownikami Boga”, a nie odwrotnie (Rz 11.16-17; Ef 2.12,19).

Co ciekawe, z wszystkim tymi argumentami zgadzają się również teolodzy katoliccy. Oto co na przykład o stosunku Chrystusa i apostołów do szabatu pisał ks. **Wincenty Zaleski**: „Nie ma ani jednej wzmianki w Ewangeliach, żeby Pan Jezus łamał przepisy Prawa odnośnie do nakazanego spoczynku w szabat” („Nauka Boża. Dekalog”, s. 199).

Nieco dalej czytamy: „Nie wiemy, czy apostołowie otrzymali jakieś specjalne instrukcje od Pana Jezusa co do szabatu. **Prümmer** twierdzi otwarcie: »Wydaje się, że w pierwszych czasach apostołowie udawali się do świątyni, aby oddać chwałę Bogu nie w niedzielę, ale w sobotę«” (Tamże, s. 200).

Tak samo twierdził biskup **Stanisław Adamski**: „Pan Jezus nie tylko nie zniósł przykazania o święceniu dnia sobotniego, lecz owszem zatwierdził je i wypełnił, a tylko oczyścił dzień Bogu poświęcony od naleciałości i małostkowych postanowień faryzeuszów” („Gość Niedzielny” z 22 luty 1932 r.).

Jak niedziela wyparła sobotę?

Jak wobec tego – wobec tylu argumentów biblijnych oraz wypowiedzi teologów katolickich – doszło do tego, że chrześcijanie zaczęli święcić niedzielę?

Przyczyn jest co najmniej kilka. Oto najważniejsze z nich.

Odstępstwo. Przede wszystkim doszło do tego w wyniku odstępowania od Biblii i zmiany Dekalogu. Oto co na ten temat czytamy w samych źródłach katolickich: „Nie naruszając istoty przykazania, poczynił w nich Kościół następujące zmiany formalne. Drugie przykazanie, dotyczące czci obrazów, złączył z pierwszym, natomiast dziesiąte przykazanie Boże rozdzielił na dwa osobne przykazania (...). Nakaz święcenia sabatu przemienia Kościół na nakaz święcenia niedzieli”* (ks. prof. **Franciszek Spirago**, „Katolicki Katechizm Ludowy” t. 2, wyd. III, s. 72).

„Kościół nasz katolicki (...) postanowił, że chrześcijanie w miejsce dnia siódmego mają święcić niedzielę. Katechizm ułożony z ramienia soboru Trydenckiego taki podaje powód tego postanowienia: »Spodobało się kościołowi Bożemu święcenie dnia sobotniego przenieść na niedzielę«” (S. Adamski, tamże).

„Szabatem była sobota, nie niedziela: dlaczego więc święcimy niedzielę zamiast soboty? Dlatego, że kościół przemienił święcenie soboty na święcenie niedzieli” („The Catechism Simply Explained”, London, 1938).

Narastający antyjudajizm. Na stopniowe odchodzić chrześcijan od żydowskich korzeni wiary nie miały wpływ miały powstania żydowskie w 116 r. w Egipcie, na Cyprze, w Palestynie, Syrii, a szczególnie powstanie w latach 132-135 pod wodzą **Bar Kochby**, który podawał się za mesjasza. Wtedy to bowiem, cesarz **Hadrian** wyjął judaizm spod prawa i zakazał Żydom przestrzegania szabat, a nawet studiowania Tory. Ponieważ zaś chrześcijaństwo niewiele się różniło od judaizmu (ten sam Bóg, ta sama Biblia, szabat, Pascha) i podobnie było traktowane przez

Rzymian, chrześcijanie, a właściwie biskupi (por. Dz 20.28-30), od których ten proces odstępowania się rozpoczął, postanowili temu zapobiec i zdystansować się zarówno do Żydów, jak i do święcenia szabat. Wkrótce dystans ten przerodził się w jawną nienawiść, czego dowodem są chociażby pisma **Ignacego z Antiochii** i **Barnaby** szkalujące i ośmieszające zarówno Żydom, jak i szabat.

Kult solarny. Wiadomo też, że w II-III wieku w Imperium Rzymskim popularny był mitraizm ze swym kultem solarnym. W kulcie tym to właśnie niedziela, czyli „czcigodny dzień słońca”, była dominującym dniem tygodnia, a zarazem świętem konkurującym ze zniechęconym przez niektórych „ojców kościoła” szabatem. Postanowili więc zaadaptować i przekształcić ten dzień w duchu „chrześcijańskim”, i w ten sposób ułatwić sobie pozyskanie innowierców. Aby zaś uspokoić chrześcijan, którzy sprzeciwiali się święceniu niedzieli, stworzyli mętłą teologię „Dnia Pańskiego”, dowodząc, że niedziela jest nie tylko dniem pierwszym, ale także „dniem ósmym”, „Dniem Pańskim”, który symbolizuje zmartwychwstanie Chrystusa.

Edykt Konstantyna. Przyjęciu i święceniu niedzieli sprzyjał także edykt cesarza **Konstantyna** z 3 marca 321 r., który zakładał, że „czcigodny dzień słońca” (tak nazywał ten dzień również sam cesarz) ma być wolny od rozpraw sądowych i wszelkich zajęć ludności miejskiej. Warto przypomnieć, że sam cesarz był najwyższym kapłanem pogańskiego kultu boga słońca i wydając ów edykt, miał po prostu nadzieję zatrzeć różnice między chrześcijaństwem a kultem Sol Invictus (Niewyciężone Słońce).

Sprawa nie była jednak taka prosta. Dlatego też – mimo nacisków duchowieństwa, aby święcić niedzielę, a nie sobotę – dopiero liczne synody kościelne, jak w Laodycei (364 r.), w Orleanie (538 r.), w Macnie (585 r.), w Triaul (791 r.) wymusiły – pod groźbą surowych kar kościelnych – święcenie pierwszego dnia tygodnia.

Oto jak ów proces przedstawił ks. W. Zaleski: „Kościół kierując się tradycją apostołską początkowo jako dni święte obchodził sobotę i niedzielę** (...). Konstytucje Apostolskie nakazują, aby służba pracowała tylko przez 5 dni, a sobota i niedziela były wolne od pracy (Konst. Ap. 8,3). Wiemy jednak, że już od V wieku w Rzymie, w Hiszpanii, i gdzie indziej zaczęto wprowadzać post w soboty jako wigilie niedzieli. **Lecz dopiero w VIII wieku sobota staje się dniem powszednim, dniem pracy, a jedynie niedziela dniem spoczynku.** Wreszcie sobór florencki w r. 1441 r. wydał formalny zakaz obchodzenia soboty jako dnia świętego (Denz. 712). Jak widzimy, sobota jako dzień święty długo jeszcze w Kościele cieszyła się uprzywilejowanym miejscem” (tamże, s. 200-201).

Takie są fakty, a to znaczy, że wszyscy, którzy twierdzą, że swą naukę opierają wyłącznie na Piśmie Świętym, powinni święcić sobotę, a nie niedzielę.

*Już w Księdze Daniela czytamy, że powstanie system religijno-polityczny, który „będzie mówił zuchwałe słowa przeciwko Najwyższemu, będzie męczył Świętych Najwyższego, będzie zamyślał odmienić czasy i zakon” (Dn 7.25). Czy zapowiedź tej walki z Bogiem i Jego ludem i prawem to tylko przypadek?

**Niedziela nie wywodzi się z tradycji apostołskiej, ale późniejszej. Autor przecież sam pisał, że apostołowie zachowywali szabat.

Wydawca:

Zbory Boże Chrześcijan
Dnia Siódmego.,
44-300 Wodzisław Śl.,
skr. poczt. 35,
nr tel. 661 316 897
www.zboryboze.pl